

Gyakran kopogtat nálunk „a meghívott halál” Ez a tudás nem elég

■ Szinte már egy évszázada tudjuk, hogy Európának ebben a térségében – valami oknál fogva – rendkívül gyakori vendég a meghívott halál. Mégis, mintha egyetlen társadalmi rendszer se érezte volna igazán, hogy valamit tennie kellene ez ellen.

– Örvendetes, hogy most a nemzeti egészségvédő programban helyet kapott az öngyilkosság megelőzésének elleni küzdelem. Ezért adta be a SZOTE szuicidológiai munkacsoportja az ÁNTSZ megyei intézetével közösen azt a pályázatot, amelyet megnyertünk, s így elsőként elindíthatunk – az országban – a legveszélyeztetettebb területén – egy széles körű, megelőzést lehetővé tevő oktatási programot.

■ Kézenfekvőnek látszik, hogy éppen a családi orvosok tábort igyekeznek fölvezetni mélyebb pszichiátriai ismeretekkel, hiszen ők vannak szinte mindennapos kapcsolatban velünk. Az egyetemen kapott, ez irányú tudás nem elegendő?

– Az orvosképzés eddig nem fordított elég gondot erre. A pszichológiai órák száma összesen 30, pszichiátriát 0–45 órában hallgatnak a medikusok. Márpedig, ha tudjuk, hogy a betegek kétharmada valamilyen lelki problémával, ennek testi tünetével kerül orvoshoz, ez az óraszám koántsem elegendő. A néhány éve létező, ugyancsak a munkacsoportunk csoportunk által artott posztgraduális képzésről egyes városokban nem is tudnak az orvosok.

Ismeretesekek a szomorú adatok: az egész földkerekségen hazánkban kopogtat legtöbbször „a meghívott halál”. Mi, Csongrád megyében élők szinte nem is tudunk mit kezdeni azzal a ténnyel, hogy az országban pedig éppen ezen a tájon választják legtöbbször önként azt az utat, amelyről nincs visszatérés. Reménykeltő azonban a SZOTE szuicidológiai munkacsoportjának és az ÁNTSZ megyei intézetének vállalkozása: pályázatot nyújtottak be a Nemzeti Egységvédő Intézethez a régió családi orvosai részére kidolgozott oktatási program támogatására. A dr. Temesváry Beáta adjunktus szakmai vezetésével elkészített tervezetet elfogadták, így dr. Pataki Olgával, az ÁNTSZ osztályvezetőjével megszervezték a volt szegedi járás, illetve a makói térség családi orvosai számára a szuicidológiai és krízisintervenciós tanfolyamot.

A háziorvosok a minap tájékozódhattak a SZOTE-n a szeptembertől havonta egyszer, összesen tíz alkalommal megrendezendő oktatási programról. Dr. Temesváry Beátát, aki e téma központi kérdéseit elemezte, arra kértem, olvasóinkkal is ismertesse a szegedi kezdeményezés okát és jelentőségét.

■ A lélektan alaposabb ismerete már csak azért is fontos számukra, mert mint olvastam, azon veszélyeztetettek csoportjába tartoznak maguk is, amelyeknek gondot okoz saját talponmardásuk is. Hogyan várható el egy labilis lelkületű orvostól, hogy támaszt nyújtson betegének?

– Valóban: az értelmiségiek között kiemelkedően magas az öngyilkosságot elkövető orvosok száma, de gyakori közöttük a neurózis és a depresszió is. Ez egyébként jellemző a segítő foglalkozást űzőkre – pedagógusokra, tanácsadókra, papokra és még az újságírókra is. Ezek az emberek egy idő után elfáradnak, a „kiégtség” állapotában pedig fokozottabb az öngyilkosság veszélye. A

program összeállításakor gondoltunk arra is, hogy kollégáinkat is megerősítjük lelkiükben...

■ Úgy hiszem, erre igen-csak szükségük van, hiszen a változásban lévő egészségügy, a privatizáció, a presztízsvesztés, a fenyegető munkanélküliség számos krízishelyzetet idézhet elő, s amint az előadások egyikében hallottam: mind rizikótényezője az öngyilkosságnak.

– Az egész, anyagi, erkölcsi megbecsülés hiánya miatt szenvedő egészségügy is lelki válsággal küzd. Ha nem kezdünk foglalkozni idejében a nővérek, az orvosok vizsgálatával is, állítom, elszabadul a pokol...

■ Hogy érti ezt?

– Gondoljon csak arra a németországi perre, amelynek a Halál Angyalaként ismertté vált vádlottja, „kíméletből” több betegét segítette át a más-világra. Az, aki lelkileg megkopik, kiégetté válik vagy maga is a halál gondolatával küszködik, az könnyen talál belső igazolást az eutanáziára.

■ Ne fessük az ördögöt a falra: önök most éppen az orvosok – és általuk a betegek – lelki erősítésén munkálkodnak. Hány orvos részvételére számítanak?

– Szeretnénk, ha Csongrád megye 200 családi orvosa részt venne ezeken a programokon. Számukra mindez pénzbe nem kerül, igyekszünk helybe menni, hogy az idő, a távolság se okozzon gondot nekik. Öt régióban – Szegeden, Makón, Ruzsán, Kisteleken és a szentesi kórházban – tartanak előadásokat a szakemberek, majd a résztvevők Bálint-csoportokban beszélnek meg egy-egy esetet.

■ Gondolja, hogy az új kihívások, megbokrosodott teendők közepette vállalkoznak erre is a családi orvosok?

– Reméljük. Igyekszünk elérni ugyanis, hogy programokat elismerjék hivatalos képzési formaként, amelynek elvégzéséért pontok járnak majd. De bízom benne, hogy a pszichiátriai ismeretek, a tragédiák megelőzésére alkalmas módszerek is sikerélményekkel gazdagítják majd napi munkájukban az orvosokat. Lehet, hogy túlságosan optimista vagyok, de abban is bízom, hogy miként a régóta vállalkozó nyugati kollégák, azt is fölismerik: a sok lelki problémával küzdő páciens ellátásához egyre több pszichiátriai és pszichológiai ismeretre van szüksége minden orvosnak.

Chikán Ágnes

Szegedről és Pestről Vadasparki cáfolat

Fotó: Somogyi Károlyné

■ Dr. Magyar Levente, aki állatapolóként dolgozott a Vadasparkban, intézményünk lejárására törő irományában több nagyon fontos dologról megfigyelkedezik.

Egyik legfontosabb az, hogy amikor ugyanezekkel a vádakkal feljelentést tett a Vadaspark ellen, a hivatalos vizsgálat megállapította ezen állítások valótlanosságát. Idézem dr. Lippai Pál polgármester urat ezzel kapcsolatos, 1993. március 18-án kelt levelét:

„A Vadaspark működésével kapcsolatos 39.333/1992. számú közérdekű bejelentés kivizsgálása során a bejelentés állításai nem bizonyultak helytállóknak.”

A másik fontos dolog az, hogy mindenki csak olyan dolgokról nyilatkozzék, amiről biztos tudása van, s információ nem mecsak pletykáztűk.

Így kijelentem, hogy a göttingeni German Primate Centre intézménye soha nem küldött hozzánk egyetlen példányt sem embléma-állatunkból, a lisztmajmocskákból. Ebből kifolyólag dr. Magyar Leventét soha nem is kértem meg lisztmajmocskákkal kapcsolatos beszélgetésre ezen intézmény vezetőjével. A lehető leg-

határozottabban visszautasítjuk azt a kijelentést, hogy mi itt az állatokat pusztítjuk.

Valamint a Szegedi Vadasparkban több mint másfél éve csupán egyetlen nőtény láma él. Épségéről, egészségéről látogatóink bármikor meggyőződhetnek.

A zöldsárnnyú arák végleges elhelyezését pedig, mivel egyéb támogatók mellett az önkormányzat is biztosította az ehhez szükséges anyagiakat, már régen megoldhattuk volna, ha az ilyen alaptalan állítások miatti vizsgálatok nem hátráltatnák munkánkat.

Egyházi István igazgató

■

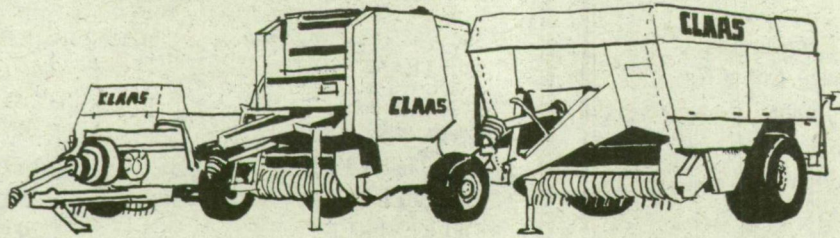
Nem értek egyet a Szegedi Vadaspark ellen felhozott vádakkal és a rám való hivatkozással sem, mivel a Szegedi Vadasparkot Magyarország egyik legjobb állatkertjének tartom. Az állatkertektől bekért pusztlási lista sem azt a célt szolgálja, amelyre dr. Magyar Levente hivatkozik.

Dr. Rodics Katalin
Környezetvédelmi
Minisztérium

CLAAS

SZÉNÁBAN
SZALMÁBAN
SZENÁZSBAN

A CLAAS TELJESKÖRŰ PROGRAMOT KÍNÁL

CLAAS ROLLANT - ACÉLHENGESER SPIRÁLKAMRA, AMI KÍVÜL IS TÖMÖR, BEÁZÁSNAK ELLENÁLLÓ KÖRBÁLT FORMÁL SZINEGES VAGY A LEVÉLPERGÉST CSÖKKENTŐ ROLLATTEXT HÁLÓS KÖTŐZÉS. KIVÁLÓAN ALKALMAS SZENÁZSKÉSZÍTÉSRE.

CLAAS QUADRANT - NAGYTELESÍTMÉNYŰ, ROBUSTUS NAGYBÁLÁZÓ RENDKÍVÜL NAGY BÁLATÖMÖRSÉGGEL OPTIMÁLIS BÁLA-MÉRETEK A HAZAI SZÁLLÍTÓESZKÖZÖN VAGY VASÚTON TÖRTÉNŐ GAZDASÁGOS SZÁLLÍTÁSHOZ. NAGY KAZALSTABILITÁS.

CLAAS MARKANT - A KÖNNYEN KEZELHETŐ, KOMPAKT KISBÁLÁK BEVÁLT GÉPEI. CLAASBIZTOS KÖTŐZÉS, EGYENLETES MÉRET ÉS FORMA.

PÁRATLANUL JÓ ALKATRÉSZELLÁTÁS.
AZ ORSZÁG TERÜLETÉT LEFEDŐ VEVŐSZOLGÁLATI ÉS RAKTÁRHÁLÓZAT.

RENDELKEZÉSÉRE ÁLLNAK MÁRKAKERESKEDELMI KÖZPONTJAINK:

IKR 1000 SZ. KÖRZET SÁRVÁR,
9601 IPARTELEP U. 2.
TELEFON: 94/330-617, FAX: 94/314-092,
TELEX: 37569

IKR 2000 SZ. KÖRZET SZABADBAITYÁN, 8151
TELEFON: 22/363-062, FAX: 22/363-062,
TELEX: 21262

IKR 3000 SZ. KÖRZET HAJDÚBÁNYA, 4080
TELEFON: 52/382-166, FAX: 52/382-796,
TELEX: 72538

IKR 4000 SZ. KÖRZET OROSHÁZA, 5900 K. 637
TELEFON: 68/312-637, FAX: 68/311-819,
TELEX: 83493

IKR 5000 SZ. KÖRZET KECSKEMÉT, 6000
BÚZAKALÁSZ U. 20/A.
TELEFON: 76/481-445, FAX: 76/322-772
TELEX: 26677

IKR 6000 SZ. KÖRZET BALATONKERESZTÚR 8648, PF. 17
TELEFON: 85/376-270, FAX: 85/376-314
TELEX: 13412

IKR 7000 SZ. KÖRZET PÉCS-REMÉNYPUSZTA,
7061-PÉCS PF. 458.,
TELEFON: 72/450-355, 72/450-353
FAX: 72/439-493,
TELEX: 12466

IKR 8000 SZ. KÖRZET NAGYIGMÁND,
3942 ACSI ÚT
TELEFON: 34/369-119, FAX: 34/369-694,
TELEX: 72297

AGROKOR, BÉKÉSCSABA
5601 SZERDAHELYI ÚT 14.
TELEFON: 66/322-857, FAX: 66/441-583
TELEX: 83329

AGROKOR, DEBRECEN
4030 DIÓSEGI ÚT 3-5,
TELEFON: 52/368-089, FAX: 52/368-079
TELEX: 72239

AGROKOR, SZOMBATHELY
9701 PÁLYA ÚT 5,
TELEFON: 94/312-530, FAX: 94/324-996
TELEX: 37326

TAURINA, TÖRÖKSZENTMIKLÓS
5201 ÓBALIAI ÚT
TELEFON: 56/375-540, FAX: 56/375-540
TELEX: 23557

KSZE, SZÉKESZÁRD
7100 PÁSKOM ÚT 2.
TELEFON: 74/312-717, FAX: 74/316-628
TELEX: 14361

IKR-CLAAS KÖZPONTI IRODA, BÁBOLNA, MÉSZÁROS U. 1., CLAAS ÉRTÉKESÍTÉSI VEZETŐ: PETŐ GYÖRGY
TELEFON: 34/369-399, FAX: 34/369-079, TELEX: 226554

KEDVEZŐ SZÁLLÍTÁSI FELTÉTELEI ELŐNYÖS HITELKONSTRUKCIÓ

IKR. RT. BÁBOLNA – A FÖLDEDEL BARÁTSÁGBAN!

A CLAAS GÉPEK ÉS ALKATRÉSZEK KIZÁRÓLAGOS IMPORTŐRE MAGYARORSZÁGON

■ Középkori kispecsétjének színes fotójával köszönti a város napját a Szeged májusi száma. „A fanyelű, ezüstbe metezett tipáriumon (pecsétnyomón) egy pajzsba foglalt, kiterjesztett szárnyú sas látható. Az évszám, bár szerepel rajta, rosszul olvasható. A négyest úgy írták, mint az alsó harmadában elmetszett nyolcast. Körirata: Sigillum Minus Civitatis Zegedini, azaz: Szeged város kisebb pecsétje” – írja róla Fári Irén.

A város napjához kapcsolódóan készített beszélgetést dr. Lippai Pál polgármesterrel Tandí Lajos az elhúzódo rendszerváltásról, önkormányzati ellentmondásokról, a beszűkült cselekvési lehetőségekről. Dr. Ványai Éva alpolgármester az új alapokon friss eredményeket felmutató kultúrát veszi számba. A szegedi akadémikusok sorozatban Sulyok Erzsébet ezúttal Szőkefalvi-Nagy Bélával beszélgetett. Szeged díszpolgára, a világhírű professzor között elmesélte, miként fogadta barátságába Riesz Frigyes. „A funkcionálnálzis, közelebről az úgynevezett operátorelmélet egyik nagyon erősen az elméleti fizikához kötődő témakörében Riesznek egy alapvető könyve és sok nevezetes dolgozata volt. Az egyik dolgozatához találni véltem egy jóval egyszerűbb megközelítési módot. Megmutattam neki. Két nap múlva közölte, hogy egy rossz lépés van a munkámban. Nem keseredtem el – éreztem, hogy jó irányba indultam –, hanem nekiláttam kiköszörölni a csorbát. Ez pedig úgy ment, hogy lefeküdtem a díványra és gondolkodtam. Ha az ember nem tud átkelni a folyón egy helyen, keres egy másik helyet.

Szeged középkori kispecsétje Az Ilia-park Sartre és a szegedi Szabó

A májusi Szeged

Pár nap múlva megtaláltam a helyes lépést. Nyár volt, Riesz professzor lent töltötte az időt a Tiszán. Bár tudtam, hogy nem illendő a nagy tekintélyű tudós pihenését zavarni, fölkerestem a csónakházon. Azt mondta, menjek vissza másnap. És másnapra megváltozott. Már amikor barátságosan kezet nyújtott, éreztem, hogy ezzel a gesztussal kollégájává fogadja tanítványát. Számomra persze továbbra is ő volt a Mester”.

A Szegedi Középkorász Műhely nemzetközileg is elismert tudományos munkát végez. Lele József, dr. Kristó Gyula és dr. Makk Ferenc professzorokkal beszélgetett, s együttáll bemutatják a könyvhétre megjelenő két új kötetüket, Makk Ferenc Magyar külpolitika (896–1196) és Kristó Gyula A Kárpát-medence és a magyarság régmúltja (1301-ig) című könyveket. A szegedi egyházzenei napokra készülődve Dobszay László, a neves zenetörténész írt tanulmányt Az egyházzene a történelmi változások között címmel. Lengyel András Arcok a szegedi sajtó történetéből című sorozatában ezúttal Magyar László pályaképét rajzolja meg. Vágó Gáborról, a feledésbe vesztett szegedi szobrászművészről írt gondolatlátszó sorokat Sövényházi Sándor Judit. A Szegedi Szép Szó ezúttal elkezdte Sz. Szigethy Vilmos

pompás, ironikus kislexikonának közlését.

Szabó Tibor szegedi filozófus egy neves francia filozófiai folyóiratban publikált egy dolgozatot ismeretlen Sartre-szövegről. Ezen apropóból beszélgetett vele Újszászi Ilona. A lapszámot a szegedi művészek által készített második világháborús emlékmű-tervek fotói illusztrálják. (A képeket Schmidt Andrea készítette.)

Szeged napján választották a város díszpolgárává Ilia Mihályt. Öt köszönti a Szegeden Szív Ernő alias Darvasi László. Többek között ezt írja: „Ilia Mihálynak adjanak egy parkot. Legyen az a lényege ennek a parknak, hogy ott minél több növény legyen. Ki is mondta, hogy az irodalom valójában egy park? Esterházy? Kukorelly? Hogy az irodalom, hát hogy az egy folytonos séta, üldögélés, napfény, zápor, havasos, újra napfény. Azt akarom mondani, hogy az Ilia-parkban majd árnyékoljanak európai hársok, francia juharok, meg portugál hangák... Olyan lesz az Ilia-park, hogy akkor is eszébe jut az embernek, amikor távol van tőle. Él az ember Los Angelesben, Kolozsvárott, Kassán, Londonban, Újvidéken, bárhol a világon.”

A Szeged májusi száma megvásárolható az Oskola utcai Sík Sándor könyvesboltban és a Sajtóház portáján.